

บทที่ 7

เพื่อนช่วยเพื่อนและการแลกเปลี่ยนเพื่อเรียนรู้การจัดการความรู้

ในช่วง 1 ปีที่ผ่านมา มีกิจกรรมที่เราได้มีโอกาสเดินทางไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือการต้อนรับผู้มาเยือนเพื่อร่วมกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อนในการจัดการความรู้ และการออกไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการความรู้แบบกบที่ไม่อยู่เฉพาะในกะลาครอบ ได้เกิดการเรียนรู้ต่างๆ มากมาย เป็นการเรียนรู้ไปปฏิบัติหรือนำมาปรับปรุงการจัดการกิจกรรมในองค์กรอย่างต่อเนื่อง และตลอดเวลา มีกิจกรรมใดบ้าง เชิญติดตามได้เลยครับ

7.1 เริ่มต้นเดือนมกราคม 2549 ด้วยการไปร่วม KM สัญจร ครั้งที่ 2 ที่จังหวัด

พิจิตร

วันที่ 9 - 10 มกราคม ทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 ท่าน ได้ร่วม KM สัญจร ครั้งที่ 2 ณ จังหวัดพิจิตร ร่วมกับทีมงานจาก สกว. , ม.นเรศวร ,ผู้ทรงคุณวุฒิและแขกรับเชิญ และ ทีมงานของ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการความรู้เครือข่ายเกษตรปลอดสารพิษ จังหวัดพิจิตร พอสรุปรายละเอียดได้ดังนี้

- วันที่ 9 มกราคม 2549 ฟังบรรยายภาพรวมเรื่องการจัดการความรู้เครือข่ายเกษตรปลอดสารพิษ จังหวัดพิจิตร ณ ห้องประชุมชั้น 3 ศูนย์ราชการจังหวัดพิจิตร ที่สมาชิกของเครือข่ายได้มาแนะนำสถานที่จะไปศึกษาดูงาน ใน 4 พื้นที่

- วันที่ 10 มกราคม 2549 การลงศึกษาดูงานพื้นที่ คือ

ภาคเช้า

- 1) จุดที่ 1 เครือข่ายข้าวสะอาด ที่บ้านคุณผดุง เครือบุญผา ตำบลคลองคู อำเภอดงพวนหิน (ทีมของเราส่วนใหญ่ร่วมศึกษา ณ จุดนี้ เพราะเป็นพืชหลัก และพืชยุทธศาสตร์ของจังหวัด)

- 2) จุดที่ 2 เกษตรรวมมิตร ที่สวนลุงสมพงษ์ ฐปอ้น ตำบลทับหมัน อำเภอดงพวนหิน(จุดนี้คุณรังสรรค์ จาก สำนักงานเกษตรอำเภอไทรงาม เข้าร่วม)

- 3) จุดที่ 3 เครือข่ายผัก ณ กลุ่มผักหนองโสน อำเภอสว่างงาม (ทีมของเราที่เข้าร่วมคือคุณสายันห์ คุณเสนาะ และแกนนำเกษตรกรผู้ปลูกผัก ต.คลองพิไกร อ.พราณกระต่าย)

- 4) จุดที่ 4 เครือข่ายโรงเรียนทายาทเกษตรกร อำเภอวังทรายพูน

ภาคบ่าย สรุปผลการศึกษาดูงาน ร่วมสะท้อนความคิด ความรู้สึก จากการลงพื้นที่ ณ ห้องประชุมชั้น 3 ศูนย์ราชการจังหวัดพิจิตร

ทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้เรียนรู้ในกระบวนการจัดการความรู้ของเครือข่ายเกษตรปลอดสารพิษ ของจังหวัดพิจิตรอย่างมากมาย แล้วจะบันทึกตอนนะครับ ว่าเราได้แลกเปลี่ยน และเรียนรู้อะไรบ้าง แล้วเราจะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้อะไรบ้าง ไปปรับใช้ในการจัดการความรู้ ที่เกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร ของจังหวัดกำแพงเพชรต่อไปอย่างไร

การร่วม KM ลัญจกร ครั้งที่ 2 ทีมเกษตรกำแพงเพชร ได้เรียนรู้....?

หลังการเข้าร่วม KM ลัญจกร ครั้งที่ 2 ที่จังหวัดพิจิตร ศึกษาเครือข่ายเกษตรปลอดภัยของจังหวัดพิจิตร ทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร นำโดยคุณวิโรจน์ พ่วงกลัด หน.ฝ่ายยุทธศาสตร์และสารสนเทศ ทีมงานของเรามีทั้งนักวิชาการของสำนักงานเกษตรจังหวัดสำนักงานเกษตรอำเภอ และเกษตรกร การร่วม KM ครั้งนี้ พอสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้รับในครั้งนี้ดังนี้ครับ

- ได้รู้ว่ายังมีอะไรอีกมากที่เรายังไม่รู้....และต้องเร่งเรียนรู้และปรับกระบวนการทำงาน เช่น เทคนิคการสร้างเครือข่าย การทำงานร่วมกับเครือข่าย เป็นต้น
- ได้เรียนรู้ว่า มีงานอีกหลายอย่างที่เรายังไม่ได้ลงมือทำ...แต่จะต้องรีบทำ เช่น การค้นหาของดี องค์ความรู้ดีๆ ที่มีอยู่ เพื่อนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น
- เราได้เรียนรู้ว่า เกษตรกรหากได้เรียนรู้ด้วยกระบวนการที่เหมาะสม เช่น การปฏิบัติจริง จะเกิดการยอมรับ มีความเชื่อมั่นและพัฒนาในสิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นๆ ด้วยตนเอง
- เกษตรกรก็สามารถเป็นนักวิจัยได้หากกระบวนการวิจัยนั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจและเป็นเรื่องที่ใกล้ตัว
- ได้เรียนรู้ว่าเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ ยังมีโลกทัศน์ชีวทัศน์(Mental Model) แบบเก่าๆ มีเลนส์มองโลกแบบเดิมๆ (ยังไม่เปลี่ยน Paradigm)
- ได้เรียนรู้ว่า เจ้าหน้าที่ของภาครัฐมีความเข้าใจในกระบวนการทำงานแบบใหม่ (เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง) น้อยมาก ต้องเร่งทำความเข้าใจ หรือปรับกระบวนการทำงาน

- ได้เรียนรู้ว่าการทำงานที่ไม่ใช่หน่วยงานภาครัฐ (NGO) ทำงานได้ดีและมีความยืดหยุ่นสูงกว่าหน่วยงานของรัฐมาก
- การทำงานแบบบูรณาการ ต้องลงมือทำจริงๆ ไม่ใช่เพียงการบอกว่าบูรณาการเท่านั้นก็เพียงพอแล้ว
- ได้เรียนรู้ว่าการจะทำงานให้สำเร็จ ไม่ควรทำตามระบบเสมอไป คนทำงานต้องมีใจที่จะร่วมกันก่อน เรื่องกรอบของแต่ละหน่วยงานเป็นเพียงภาพสมมติเท่านั้น
- ได้เรียนรู้วิธีการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการความรู้แก่ทีมงานอีกวิธีหนึ่ง คือวิธีการพาไปคุณอื่นเขาจัดการความรู้นั่นเอง
- ได้เรียนรู้กระบวนการทำงานที่เรียกว่า “เครือข่าย” น่าจะสนุกกว่าการทำคนเดียว
- ได้เห็นภาพสะท้อนว่า เกษตรกรดีเด่นสาขาต่างๆ ที่เคยได้รับรางวัลพระราชทานในวันพืชมงคล ซึ่งเป็นกระบวนการคัดเลือกเพื่อให้เกิดขวัญและกำลังใจ โดยคนของกรมส่งเสริมการเกษตร หรือที่เรียกว่าเกษตรตำบลนั้น หากเราทำงานเพื่อพัฒนาอาชีพไม่ต่อเนื่อง วันข้างหน้าอาจถูกตำหนิได้ นักส่งเสริมต้องทำการบ้านมากๆ หน่อย
- มีความมั่นใจว่ากระบวนการทำงานส่งเสริมการเกษตร ควรจะพัฒนารูปแบบการทำงานเน้นการลงไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรในพื้นที่จริงๆ ตามสถานการณ์ (เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง) ไม่ใช่การคิด/กำหนดหรือสั่งการจากเบื้องบน ให้ จนท.นำโครงการไปให้เกษตรกร

แล้วเราจะทำอะไรต่อไป

มีหลายสิ่งหลายอย่างที่เรจะต้องคิด วางแผนและปรับกระบวนการทำงานกันใหม่ ซึ่งทีมงานก็ได้ดำเนินการอยู่แล้วบางส่วนอย่างต่อเนื่อง ตามกำลังและความสามารถ และขอขอบพระคุณทางทีมงานของ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) โดยเฉพาะท่าน อาจารย์หมอวิจารณ์ พานิช ที่ได้กรุณาให้โอกาสทีมงานของเกษตรกำแพงเพชรเข้าร่วม KM สัญจรครั้งที่ 2 ที่พิจิตร จะพยายามเรียนรู้และพัฒนากระบวนการทำงาน โดยใช้การจัดการความรู้เป็นกลไกสำคัญ ขับเคลื่อนงานซึ่งเป็นจุดเล็กๆ ขององค์กรนี้ ให้เป็นเครือข่ายการทำงานเพื่อให้สังคมของเรา เป็นสังคมแห่งการใช้ปัญญาต่อไป ทีมงานขอขอบพระคุณมากครับ

7.2 แลกเปลี่ยน KM ภาคปฏิบัติกับคณะศึกษาดูงานจากมหาวิทยาลัยมหิดล

เมื่อช่วงบ่ายของวันที่ 23 มีนาคม 2549 ทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัด ได้มีโอกาสได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในประเด็น "การจัดการความรู้กับการพัฒนาคุณภาพเกษตรกร" กับคณะศึกษาดู

งานจากมหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบด้วยคณาจารย์ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต และหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาประชากรศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ จำนวน 33 ท่าน นำโดย รศ.ดร.เนาวรัตน์ พรายน้อย

ทีมของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ก็ได้เล้าประสบการณ์ของการนำการจัดการความรู้มาสนับสนุนการทำงานส่งเสริมการเกษตร เป็น KM ภาคปฏิบัติ ซึ่งทีมงานประกอบไปด้วย ทีมของสำนักงานเกษตรจังหวัด ตัวแทนนักส่งเสริมการเกษตรในระดับอำเภอ/ตำบล และ ผศ.ดร.สุนทรี ดวงทิพย์ เครือข่ายจาก มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ร่วมสังเกตและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในครั้งนี้ด้วย

- สถานที่ใช้ห้องประชุมสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร

- ภาพการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

- ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะให้ติดต่อ โดย รศ.ดร.เนาวรัตน์ พรายน้อย

รศ.ดร.เนาวรัตน์ พรายน้อย ได้สรุปว่าเห็นอะไร จากการมาศึกษาดูงานในครั้งนี้ ในหลายๆ ประเด็น เช่น

- เป็นนิมิตรหมายที่ดี ที่ข้าราชการของกระทรวงเกษตร ไม่หยุดที่จะเรียนรู้
- พบว่ามีความรู้ที่ฝังลึกในตัวเกษตรกรอยู่มาก อันเป็นทุนที่สำคัญ
- พบวัฒนธรรมการทำงานใหม่ ข้าราชการพันธุ์ใหม่
- เกษตรกรที่พร้อมจะเรียนรู้ นั่น "เรียนรู้และสร้างรายได้ไปพร้อมกัน" เป็นต้น

สิ่งที่ได้ให้ทีมงานคิดต่อ เพื่อยกระดับฯ คือ

1. ต้องยกระดับให้สูงขึ้นจากการเรียนรู้การทำงานเป็น Facilitator ต้องไปยกระดับให้เป็นเชิงนโยบายของการจัดการความรู้ในท้องถิ่นให้ได้
2. การทำ KM เป็นจุดๆ ยังไม่พอ ต้องทำ KM แบบใช้พื้นที่เป็นฐาน (Area base) โดยร่วมกันในทุกงาน ทุกองค์กร เป็นพื้นที่ๆ ไป
3. ต้องเป็น KM แนวรุก ไม่ใช่เชิงรับอย่างที่ทำกันอยู่
4. ในการนำการวิจัยมาใช้ในงาน ไม่เน้นทำ PAR มากเกินไป แต่ใช้ที่เหมาะสมและใช้หลากหลาย

ทีมงานขอขอบพระคุณคณะศึกษาดูงานทุกท่านที่ได้มา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อคิดเห็นอันจะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานในอนาคตต่อไป แต่วันนี้ทีมงานก็ได้เรียนรู้และก่อให้เกิดประโยชน์กับทีมงานในหลายๆ ประเด็น เช่น

- เห็นภาพสะท้อนของทีมงาน จากมุมมองของคนนอก ซึ่งเราไม่อาจมองเห็นภาพนั้นได้
- เป็นการเรียนรู้ ประเมิน และเป็นการพัฒนาทีมงานไปในตัว สร้างความเข้าใจให้กับทีมงานที่มีความเข้าใจที่แตกต่างกัน ให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
- การร่วมมานำเสนอของทีมงานจากอำเภอ/ตำบล เป็นการสร้างขวัญ กำลังใจและเกิดความภาคภูมิใจในการทำงาน
- เห็นประเด็นที่เราจะต้องทำ หรือช่องทางที่จะต้องปรับปรุงและพัฒนาเพิ่มขึ้นอีกมาก เป็นต้น

7.3 เรียนรู้จากเวทีคุณอำนวย ที่ บ้านผู้หว่าน

ผมได้รับเชิญจาก สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ให้เข้าร่วมเวทีคุณอำนวย ณ บ้านผู้หว่าน ในเวทีเสวนาคุณอำนวย 17-18 เมษายน 2549 มีบางประเด็นที่ขอบันทึกเพิ่มเติมว่า...ได้เรียนรู้อะไร...และจะทำอะไร...อย่างไร...

- **ไม่ได้โดดเดี่ยว....**สิ่งแรกก็คือได้พบเพื่อน มวลมิตรทั้งหลายที่ได้นำ KM เข้าไปปรับใช้ในการพัฒนางาน ซึ่งมีอยู่ทั่วไปทุกหนทุกแห่ง หลายหน่วยงานหลายอาชีพ เรายังมีเพื่อน....เรามีเครือข่าย
- **เป็นทั้งผู้ให้....**ได้มีโอกาสดังได้เป็นผู้ให้ ทั้งเล่าประสบการณ์และได้ให้กำลังใจกับหลายๆ ท่าน ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และมุมมอง
- **เป็นทั้งผู้รับ...**ในขณะที่ให้ ก็เป็นผู้รับไปพร้อมๆ กัน เพราะเกิดความปิติ และสร้างพลังให้เกิดขึ้นเพื่อเสริมหนุนพลังในตนเอง...
- **ได้ประเมินตนเอง.....** เพราะโดยธรรมชาติของการทำงานในการเป็นคุณอำนวย ... ต้องประเมินทุกด้านเท่าที่จะทำได้ และทุกขณะเวลา ...เรียนรู้ตนเอง
- **เรียนรู้อยู่ตลอดเวลา.....**เรียนรู้เทคนิคจากคุณอำนวยท่านอื่น ที่ทำงานแตกต่างกับเราและได้ข้อสรุปว่า....คุณอำนวยต้องเรียนรู้และพัฒนาอยู่ตลอดเวลา
- **ทุกทีและทุกสิ่งล้วนท้าทาย....** ทุกหน่วยงานย่อมมีอุปสรรค ไม่ราบรื่นเสมอไป มากบ้างน้อยบ้าง แต่เราต้องไม่คิดว่าเป็นปัญหา...แต่มันเป็นสิ่งที่ท้าทายความสามารถของเราต่างหาก
- **คิดเชิงบวก...** จะทำให้เรามองเห็นความแตกต่างหลากหลาย จะส่งผลพัฒนาคุณอำนวยให้เรียนรู้ที่จะยอมรับในความแตกต่างและหลากหลายเหล่านั้น แล้วเราจะ "นิ่ง" ที่จะฟังอย่างลึกได้ ใจเย็นและรอโอกาสที่จะมาถึงได้
- **เรียนรู้จากการปฏิบัติ...** คุณอำนวยต้องลงมือทำ ฝึกฝนและเรียนรู้อย่างหนัก สะสมประสบการณ์และชั่วโมงบินให้สูงๆ มีศาสตร์และมีศิลป์ เพื่อก้าวสู่....การเป็นคุณอำนวยที่มีรูปแบบแต่ไร้รูปแบบ
- **เป็นตัวเชื่อมประสาน...** เพราะในหน่วยงานหรือองค์กร เราในฐานะคุณอำนวยต้องเป็นตัวเชื่อมระหว่างคุณเอื้อ และคุณกิจ
- **นอกจากนั้นคุณอำนวยต้องแสดงบทบาทได้หลายๆ บทบาท** เช่น บางครั้งก็ต้องเป็นคนกระตุ้น ชักจูง (ดาวยั่ว) เป็นต้น

- ทำทุกอย่าง(สิ่งที่ถูกต้อง) เพื่อให้ KM ได้ขับเคลื่อนหน่วยงานหรือองค์กรของเราให้เดินไปสู่จุดหมายที่แต่ละหน่วยได้ปักไว้....เพื่อสังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้

7.4 ร่วมงานครบรอบ 1 ปี GotoKnow.org เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน

2549

ในงานนี้เยี่ยมล้นไปด้วยมิตรภาพ...รอยยิ้ม และเสียงหัวเราะอย่างมีความสุข...ยากที่จะลืมเลือน จึงขอส่งความสุขนี้มายังชาวบล็อก GotoKnow.org ทุกๆ ท่านด้วยนะครับ

7.5 ร่วมงานตลาดนัดความรู้กรมอนามัย 18 – 19 กรกฎาคม 2549

ผมได้มีโอกาสเข้าร่วมงานตลาดนัดความรู้ของกรมอนามัย ที่จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อวันที่ 18 – 19 กรกฎาคม 2549 จากการประสานงานของพีศรีวิภา ขอขอบคุณอำนาจของกรมอนามัย ซึ่งได้รู้จักและคุ้นเคยกันเป็นการส่วนตัวตั้งแต่การเข้าร่วมเวทีคุณอำนวยที่บ้านผู้หว่าน เมื่อเดือนเมษายน 2549 ที่จังหวัดนครปฐม ได้มีโอกาสไปแลกเปลี่ยนและเรียนรู้ KM ในส่วนที่ยังไม่เคยได้รู้ ได้พบเพื่อนคนคอยเคียงกันอย่างครูนงเมืองคอน และอีกหลายๆ ท่าน ลองอ่านดูบรรยายกาศของตลาดนัดความรู้ของกรมอนามัยคุณะครับว่าเป็นอย่างไรบ้าง

ช่วงเช้าของวันที่ 18-19 ก.ค. 49 ผมและครูนงเมืองคอน เดินทางไปถึงห้องประชุมที่ใช้จัดงานตลาดนัดประมาณ 2 โมงเช้า ตามวัฒนธรรมของ KFC(oP) ซึ่งปกติจะไปก่อน-กลับทีหลังเกือบทุกครั้ง(แต่วันนี้ผมอาจกลับก่อนเพราะมาในฐานะผู้ร่วมงาน) ไปถึงก็ตระเวนเก็บภาพจากทุกๆ บูท ทั้ง 10 บูท ครูนงเมืองคอนติดใจผลผลิตของบูท 1 เป็นบูทของศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ ซึ่งเป็นของเล่นเด็กที่ได้จากการทำงานวิจัยฯ

ครูนงเมืองคอนขอเก็บภาพกลับไปเผยแพร่ที่นครศรีธรรมราช

ตัวอย่างของบูทที่จัดเตรียมไว้ในตลาดนัดความรู้ของกรมอนามัย ที่ได้เก็บภาพในช่วงเช้า

รูปที่ 1 ศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ และรูปที่ 5 ศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา

เปิดตลาดนัด โดยนายแพทย์ประเสริฐ หลุยเจริญ รองอธิบดีกรมอนามัย แบบไม่เป็นทางการ โดยใช้การพบปะพูดคุย เล่าถึงที่มาที่ไปของการทำ KM ซึ่งผมคิดว่าเป็นการฉายภาพของช่าง KM ทั้งตัวได้แจ่มชัดมากของการทำ KM ในองค์กร เพื่อก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งการเปิดก็เรียบง่าย เป็นกันเอง ช่วยสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในช่วงเริ่มต้นได้ดีมาก

จากนั้นก็เป็นการขึ้นเวทีอภิปรายและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของ 4 หน่วยงานของกรมอนามัย คือ และ 2 หน่วยงานจากภายนอกคือกรุงเทพมหานคร จากศูนย์บริการการศึกษาของโรงเรียนอำเภอเมืองนครราชสีมา และผมจากสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร โดยแพทย์หญิงนันทา อ่วมกุล ผู้อำนวยการสำนักที่ปรึกษา ทำหน้าที่ดำเนินรายการ โดยเล่าตามลำดับคือ

1. ผู้อำนวยการกองคลัง คุณดารณี นาตะประทีป เล่าเกี่ยวกับการทำ KM ในกองคลัง กรมอนามัย
2. กรุงเทพมหานคร เล่าเกี่ยวกับการจัดการความรู้แก่เจ้าหน้าที่กรมการสาธารณสุข
3. ผมเล่าเกี่ยวกับการทำ KM ในงานส่งเสริมการเกษตร และการจับประเด็น-ลิจิต
4. คุณชูศรี ผลเพิ่ม จากศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ เล่าถึงการปิดตำราลุย KM โดยการลงมือปฏิบัติ
5. คุณยุพิน ใจแปง จากศูนย์อนามัยที่ 5 นครราชสีมา จุดเน้นที่การล้างความรู้ หรือ KM Spy และ

6. คุณฐิฎา ไกลวัฒนพงศ์ จากศูนย์อนามัยที่ 1 กรุงเทพฯ เล่าถึงการทำหน้าที่เป็นคุณลิขิต

หัวใจของการเล่าเรื่องของแต่ละคนเพื่อการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ก็เป็นการเล่า ประสบการณ์ และช่วงท้ายก็มีการเปิดให้มีการสอบถามเพิ่มเติม

ก่อนการพักรับประทานอาหารกลางวัน ได้มีการชี้แจงถึงกิจกรรมการชมตลาดนัดความรู้ ของช่วงบ่าย โดยเริ่มแบ่งไว้ตั้งแต่การลงทะเบียนและมอบป้ายชื่อ เพราะที่ป้ายชื่อจะมีรูปของสัตว์ ต่างๆจำนวน 10 ชนิด ซึ่งก็คือการแบ่งคนที่มาร่วมงานในครั้งนี้ออกเป็น 10 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะมีผู้ ประสานงานกลุ่มอยู่ทุกกลุ่ม ดังภาพด้านล่างนี้ (ผมถ่ายมาจากข้างห้องประชุม)

นอกจากนั้นยังกำหนดให้แต่ละกลุ่มชมตลาดนัดได้กลุ่มละ 4 บูทๆ ละ 30 นาที หมุนเวียน โดยการนับจากบูทที่ตรงกับกลุ่ม เช่น กลุ่มที่ 1 ก็เริ่มดูที่บูทที่ 1 แล้วเวียนไปบูทที่ 2-3-4 และกลุ่มที่ 2 ก็เริ่มต้นที่บูทที่ 2 แล้วเวียนไปบูทที่ 3-4-5 เป็นต้น

• ภาพบรรยากาศของตลาดนัดกรมอนามัย

ในระหว่างการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในตลาดนัด ยังมีกิจกรรมที่สำคัญ ได้ดำเนินควบคู่กันไป เพื่อเป็นการหนุนเสริมกิจกรรมตลาดนัด ซึ่งได้แก่

- กิจกรรมการประกวดบทต่างๆ ในขณะที่กิจกรรมตลาดนัดดำเนินอยู่นั้น ก็จะมี คณะกรรมการคอยสังเกตและให้คะแนนไปด้วย ในประเด็นของการจัด การถ่ายทอด การสร้างความเข้าใจใน KM ซึ่งผมและครูนก ก็ได้ร่วมให้คะแนนในกิจกรรมนี้ด้วย
- กิจกรรมการประกวดคำถาม ทุกบทจะมีงานรับคำถามสำหรับผู้ที่ได้มาร่วม แลกเปลี่ยน เรียนรู้ น่าจะเป็นการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจในการ คิด และถามเพื่อการพัฒนา
- การให้รางวัล C&D (คัดลอกและพัฒนา) เป็นการประกวดประเด็นที่จะนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ นำกลับไปพัฒนาในหน่วยงานของตนเอง

ผมก็มีโอกาสอยู่ร่วมกิจกรรมในภาคบ่ายไม่นานนัก ให้คะแนนบทเสร็จก็ต้องขอตัวเดินทาง กลับ รายละเอียดเพิ่มเติมคงต้องคอยอ่านได้จาก คุณหมอนนทลี (เพื่อนร่วมทาง) ครูนกเมืองคอน และท่านอื่นๆ ที่ได้ร่วมงานในครั้งนี้ บางกิจกรรมผมอาจบันทึกได้ไม่ชัดเจนก็ขอชาวกรมอนามัย โปรดชี้แนะ เพราะด้วยเวลาที่จะรับข้อมูลอันจำกัด

ท้ายบันทึกนี้ขอขอบพระคุณทีมงานของกรมอนามัยทุกๆ ท่านที่ได้ให้โอกาสเข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในครั้งนี้ และได้ให้การต้อนรับอย่างอบอุ่น ผมได้เรียนรู้เพิ่มเติมมากมายบันทึก ได้ไม่หมด และขอชื่นชมความสำเร็จอีกก้าวหนึ่งที่สำคัญยิ่งของกรมอนามัย ที่หน่วยงานอื่น สามารถมาเรียนรู้ เพื่อช่วยกันขับเคลื่อนให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเอื้ออาทรดังที่ ทุกคนมุ่งหวังกันต่อไป

7.6 เพื่อนช่วยเพื่อน..กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะดูงานKMที่เกษตร

กำแพงเพชร

นอกจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์จากต่างหน่วยงาน/ต่างวัฒนธรรมการทำงานแล้ว หน่วยงานภายในกรมส่งเสริมการเกษตรเอง ก็ได้ให้ความสำคัญและเดินทางมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการความรู้ เช่น กองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตร ก็ได้นำคณะทำงาน(ทีมงานคุณอำนวย) ของกองฯ มาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับ ทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร เมื่อวันที่ 9-11 สิงหาคม 2549 ในงานนี้เราได้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทั้ง 3 ส่วน คือ

- ส่วนของหัวปลา (KV)
- ส่วนของการจัดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (KS) และ
- การบันทึกหรือการทำคลังความรู้ (KA)

ลองอ่านตัวอย่างของบันทึกบรรยายภาควันแรกครับ

วันนี้สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ได้ต้อนรับคณะศึกษาดูงานด้านการจัดการ ความรู้จากกองพัฒนาการเกษตรพื้นที่เฉพาะ กรมส่งเสริมการเกษตร จำนวน 7 ท่าน นำทีมงาน โดย ผอ.สุรัตน์ สงวนทรัพย์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานเกษตรชลประทานและพื้นที่เร่งรัด และการ ประสานงานติดต่อโดยคุณมนัส เสียงก้อง ซึ่งติดต่อผ่านทางโทรศัพท์ตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม ช่วงที่ ผมอบรมอยู่ที่โรงแรมมารวยฯ ที่ กทม. กำหนดการศึกษาดูงานครั้งนี้ไว้ 3 วัน วันนี้ (9 ส.ค) ช่วง บ่าย จะเป็นการแลกเปลี่ยนระหว่างทีมงานที่มาดูงานกับทีมของสำนักงานเกษตรจังหวัด กำแพงเพชร วันที่สอง (10 ส.ค) ดูงานภาคสนาม 3 จุด และวันที่สาม (11 ส.ค.) สรุปและทำ AAR ร่วมกัน

บรรยายภาควันแรกของการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้

เริ่มกิจกรรมวันนี้ เวลาประมาณ 13.00 น. เศษ เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างทีม เรียกว่าเพื่อนช่วยเพื่อนก็แล้วกันนะครับ โดยการแนะนำทีมเขียน และเล่าประสบการณ์KM จากนั้นก็เป็นการแนะนำทีมเจ้าภาพและเล่าประสบการณ์KM ซึ่งวันนี้ทีมของเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรประกอบด้วย ผมเป็นคนเล่าภาพรวมKMตั้งแต่เริ่มต้นประมาณ ปี 2542 เป็นต้นมา จนถึงปัจจุบัน เพื่อให้มองเห็นภาพรวมทั้งหมด ใช้เวลาไปชั่วโมงเศษๆ หลังจากนั้นก็เป็นทีมคุณกิจของเรา หรือคุณอำนวยในพื้นที่ได้เล่าประสบการณ์ โดยวันนี้มีมาร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3 ท่าน คือ

- คุณเสนาะ ยิ้มสบาย นักส่งเสริมฯ จากอำเภอพรานกระต่าย
- คุณอรรธรณ เก่งสนาม นักส่งเสริมฯ จากอำเภอลองลาน
- คุณรังสรรค์ เลิศสูงเนิน นักส่งเสริมฯ จากอำเภอไทรงาม

วันที่สอง (10 สิงหาคม) ได้ลงไปศึกษากระบวนการใน 3 พื้นที่ คือภาคเช้าที่กลุ่มศูนย์ข้าวชุมชนบ้านหนองกอง ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร และ บ่ายจำนวน 2 จุด คือ กลุ่มเกษตรธรรมชาติที่บ้านนาป่าแดง ตำบลคุยบ้านโอง และกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกผัก ตำบลคลองพิไกร อำเภอพรานกระต่าย ตอนเย็นได้ฝึกการทำ AAR

วันที่สาม (11 สิงหาคม) ได้ประเมินผลการมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และฝึกการจัดทำคลังความรู้ ด้วยการให้ทุกคนที่มาได้ลงมือเขียนและเปิดบล็อกของตนเองด้วย

7.7 ร่วมเล่าประสบการณ์ในการจัดกิจกรรม KM ของกรมทางหลวง

ผมขอนำภาพกิจกรรม **KM ของกรมทางหลวง** ที่ผมได้ไปร่วมเล่าประสบการณ์ ในการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง การจัดการความรู้สู่พัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้ รุ่นที่ 2 ระหว่างวันที่ 16 - 17 สิงหาคม 2549 ณ โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ ถนนห้วยแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ผมได้ไปร่วมเล่า แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในช่วงเช้าของวันที่ 17 จึงขอนำภาพบรรยากาศมาฝากแบบเรียกน้ำย่อยกันก่อน ส่วนรายละเอียดผมจะนำเสนอเรื่องเล่าของคุณบอย สหเวช และของผมเอง รวมทั้งของ ผอ.สวิง ตันอุด ผอ.วิทยาลัยการจัดการทางสังคม (ผมอัดเสียงไว้แล้ว) ในโอกาสต่อไปนะครับ

- บรรยากาศห้อง และการจัดเวที ในตอนเช้า ผมและคุณบอย สหเวช (อนุวัฒน์ เรืองจันทร์) จาก มน. ได้ไปค้อมๆ มองๆ ตั้งแต่ตอน 07.15 น.

- ผมและคุณบอย สหเวช ไปถึงโรงแรมในเวลาไล่เลี่ยกัน 2 - 3ทุ่ม ที่เชียงใหม่ฝนตกหนักมาก ช่วงเช้าเลขขอให้พี่นิสากุล และคุณแอน จากกองฝึกอบรม กรมทางหลวงช่วยถ่ายรูปให้

KFC(op) ร่วมด้วยช่วยกันครับ

- ประมาณ 8.30 น. เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน ด้วยการฉาย วีซีดี ของ รพ.บ้านตาก ในภาพยังเห็นคุณหมดพิเชฐ เล่ากระบวนการKM

- บรรยายกาศบนเวที และการซักถามถึงการนำไปปรับใช้จริงในหน่วยงานของกรมทางหลวง

- ถ่ายภาพไว้เป็นที่ระลึก

ในวันนี้แม้จะเป็นช่วงเวลาที่สั้นๆ เพียงครึ่งวัน แต่ก็เป็ครึ่งวันที่คุ้มค่ามาก ผมได้เรียนรู้เพิ่มเติมในกระบวนการทำKMจากต่างหน่วยงานอีกมากมาย ทั้งจากคุณบอย สหเวช (มน.) จาก ทีม

KMของกรมทางหลวง และเรียนรู้กระบวนการทำงานกับชาวบ้าน และเทคนิคการสรุปประเด็นจาก ผอ.สวิง ต้นอูด ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานกับชุมชนมาอย่างยาวนาน ผมเคยได้ยินแต่ชื่อไม่นึกว่าจะได้มาพบตัวจริง และได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์การทำงาน ซึ่งก็ได้หลักคิดดีๆ ที่หลากหลาย

7.8 ร่วมงานตลาดนัดความรู้กรมสุขภาพจิต (22 สิงหาคม 2549)

ผมได้รับโทรศัพท์ติดต่อจากคุณภักคนพิน กิตติรักษนันทน์ จากสำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต เชิญให้เป็นวิทยากรเพื่อเล่าประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการความรู้ในองค์กรครั้งแรก ผมก็แจ้งว่าผมติดอบรมแต่ผมอยากไปร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย (ช่วงเวลานั้นผมมีอยู่แล้ว 2 กิจกรรมให้ตัดสินใจเพราะเวลาตรงกัน) มาวันนี้วันที่ผมได้เข้าร่วมเล่าประสบการณ์ “จากแนวคิดสู่การปฏิบัติ” เกี่ยวกับการจัดการความรู้ ในงานตลาดนัดความรู้สู่สุขภาพจิตดี ครั้งที่ 1 ณ โรงแรมริชมอนด์ จังหวัดนนทบุรี ตามความตั้งใจจนได้

ผมไปถึงประมาณ 10.30 น. ตามกำหนดการพอดี แต่กิจกรรมเลื่อนจากกำหนดเวลาเล็กน้อย ทำให้ผมได้มีโอกาสเก็บภาพจากบูธต่างๆ จากหน่วยงานของกรมสุขภาพจิตมาฝากชาว Gotoknow.org

- คลังความรู้ในรูปแบบต่างๆ ของหน่วยงานของกรมสุขภาพจิต

- ห้องย่อยเสวนา แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกิจกรรมต่างๆ ซึ่งจะดำเนินการในภาคบ่าย

บรรยากาศบนเวทีเล่าประสบการณ์

ทั้งหมดนี้เป็นภาพกิจกรรมในงานตลาดนัดความรู้สู่สุขภาพจิตดี ครั้งที่1 เท่าที่ผมสามารถเก็บมาได้ ภายใต้อาณัติที่จำกัด งานนี้มาด้วยใจครับ ได้ แลกเปลี่ยนเรียนรู้มากมายแม้เวลาจะไม่มากนักแต่ทุกคนต่างก็ได้เรียนรู้ ทั้งให้และรับในเวลาเดียวกัน เพราะเราพูดภาษาเดียวกัน คือภาษา KM ต่างหน่วยงานก็คุยกันรู้เรื่องครับเพราะเราเปิดใจ ไม่มีสิ่งใดมาขวางกั้นมิตรภาพของ KFC(op) ได้ คงต้องอ่านบันทึกของคุณอ้อ คุณน้ำ และBlogger ของชาวกรมสุขภาพจิตเพิ่มเติมนะครับ

7.9 แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับนักส่งเสริมการเกษตรในโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งฟาร์มทั่วประเทศ ที่จังหวัดอยุธยา

เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2549 ที่ผ่านมา ผมและคุณสาธิต ปีกวงศ์ ได้รับเชิญให้ไปเล่าประสบการณ์ในการจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ให้แก่นักส่งเสริมการเกษตรที่รับผิดชอบโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งฟาร์มจากทุกจังหวัดและเขตทั่วประเทศ รวม 140 คน ที่โรงแรมกรุงศรีริเวอร์ จังหวัด

เวลาที่เราได้เล่าประสบการณ์เพื่อแลกเปลี่ยนกับเพื่อนๆ นักส่งเสริมการเกษตร เริ่มจริงๆ เวลา 16.45 น. จนถึง 17.30 น. ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่มากนัก แต่ผมและคุณสาธิตก็ได้ปรึกษารื้อกันตลอดเวลา ตั้งแต่ตอนเช้า เพราะเราเตรียมเนื้อหาไว้ประมาณ 1.30 - 2 ชั่วโมง ก็ได้ปรับกันจนนาทีสุดท้าย เพื่อให้เพื่อนๆ นักส่งเสริมการเกษตรได้เห็นภาพของการจัดการความรู้ และให้เกิดความเข้าใจให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเวลาที่จำกัด เราตกลงและออกแบบและดำเนินกระบวนการกันดังนี้ครับ

- เริ่มด้วยการชม วีซีดีของ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) เรื่องปัญหา มาปัญญา มี ตอนที่ 1 ไปดูชาวบ้านจัดการความรู้เรื่องดิน เหตุที่ใช้วีซีดีเพราะเวลาน้อย และต้องการให้เห็นกระบวนการเรียนรู้ของชาวบ้านอย่างง่าย และใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที เป็นการนำเข้าสู่บทเรียน KM
- พี่สาธิต จะเป็นคนเริ่มต้นเพื่อเล่าและกระตุ้นให้เห็นอีกมุมมองหนึ่งซึ่งชาวบ้านจัดการความรู้ได้เอง ซึ่งเป็นมุมที่แตกต่างไปจากการให้ความรู้โดยนักวิชาการ (ต้องการให้เห็นตรงกันข้ามเพื่อกระตุ้น)
- ลำดับต่อไปผมจะเป็นคนเล่ากระบวนการพัฒนานักส่งเสริมและเกษตรกรไปพร้อมๆ กัน โดยการทำงานตามโครงการผลิตสินค้าเกษตรที่ปลอดภัยและได้มาตรฐาน แต่ใช้ PAR เป็นเครื่องมือ และ
- เปิดให้ซักถามและสรุปทั้ง 2 คน

บนเวที และภาพที่มองมาจากบนเวที

บรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวันนี้ก็จะเป็นไปตามที่ได้กำหนดไว้ทุกขั้นตอนผมก็พยายามหักมุมให้เห็นอีกมุมหนึ่งที่พวกเราไม่คุ้นชิน ก็คิดว่าได้ทำดีที่สุดแล้วเพราะเวลามีเพียงเท่านี้ ส่วนรายละเอียดที่มคณะผู้จัดก็นำบทความของผม 4 ตอน คือ

- 1) กว่าจะมาเป็นการจัดการความรู้
- 2) การจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร
- 3) สำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชรกับการจัดการความรู้ และ
- 4) นักส่งเสริมการเกษตรมืออาชีพ เป็นเอกสารประกอบการสัมมนา ซึ่งผมก็แนะนำให้อ่านเพิ่มเติมเพื่อจะได้เห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้น

ก่อนปิดเวที ได้มีคำถามในลักษณะของการเล่าแบบอ่อนล้าของเพื่อนนักส่งเสริมการเกษตร มีทั้งขาดขวัญกำลังใจ ทำแล้วไม่เห็นได้อะไร เงินเดือนก็ตันแล้ว ฯลฯ ซึ่งผมก็ไม่ได้ตอบในประเด็นคำถามเหล่านี้ แต่ก็ได้ให้สะท้อนมุมมองของผมเองเพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนก็คือ เราต้องรู้จักการให้กำลังใจตัวเอง

สุดท้ายพี่สุรัตน์ สมตน จากเขต 1 จังหวัดชัยนาท ซึ่งผมเคยเห็นพี่เขามีความเข้าใจKM เมื่อไปงานสรุปKMครึ่งปีของกรมฯ ที่กำแพงเพชรมาแล้ว ได้ปิดท้ายอย่างน่าคิดสรุปความได้ว่า "เราคงไม่ทำงานเพื่อหวัง 2 ชั้น แต่เราทำเพราะเราเป็นทรัพย์สินของสังคมนี้"

7.10 ร่วมงานเครือข่ายการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร (KMมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่)

ผมได้รับการติดต่อทางโทรศัพท์จากทางสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และในตอนบ่ายก็ได้รับแฟกซ์หนังสือเชิญทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร เข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในงาน "ตลาดนัดความรู้ขององค์กรแห่งการเรียนรู้" ของเครือข่ายการจัดการความรู้เพื่อพัฒนาองค์กร มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ระหว่างวันที่ 7 - 8 กันยายน พ.ศ. 2549 นี้ กิจกรรมที่ทีมกำแพงเพชรจะนำไป แลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีดังนี้ครับ

- ร่วมเป็นวิทยากรนำเสนอในหัวข้อเรื่อง " การจัดการความรู้ของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร" ในวันที่ 7 กันยายน 2549 เวลา 10.45 - 12.00 น. ณ ห้องประชุมเอื้องคำ ชั้น 3 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแสดงผลงานการจัดการความรู้ ระหว่างวันที่ 7 - 8 กันยายน 2549 ณ ลานปิ่นความรู้ ชั้น 1 อาคารเฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ก่อนอื่นก็ต้องขอขอบพระคุณทาง มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ที่ได้ให้โอกาสทีมงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดกำแพงเพชร ซึ่งเป็นหน่วยงานเล็กๆ ได้เข้าร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งนับเป็นโอกาสดีของทีมงานที่จะได้แลกเปลี่ยนและเรียนรู้กระบวนการจากต่างองค์กร เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเก็บเกี่ยวความรู้ นำมาปรับใช้ในการพัฒนาคน พัฒนางาน พัฒนาองค์กร และพัฒนากระบวนการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเกษตรกรในจังหวัดกำแพงเพชรต่อไป

สำหรับรูปแบบหรือกิจกรรมที่จะนำไปร่วมแสดงผลงานและ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ คงต้องหารือกับทีมงานอีกครั้งหนึ่ง เพราะยังพอมีเวลา และในครั้งนี้อาจจะเชิญเกษตรกร ซึ่งเป็นคุณกิจตัวจริงไปร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย ประกอบกับทีมงานก็จะได้เรียนรู้กระบวนการเพื่อที่จะได้นำผลงานของสำนักงานเกษตรจังหวัดเข้าร่วมงานตลาดนัดความรู้ฯ ของกรมส่งเสริมการเกษตร ที่มารายการ์เด็นท์ ซึ่งก็จะจัดขึ้นในวันที่ 12 - 13 กันยายน นี้เช่นกัน

ในการไปร่วมงานที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ครั้งนี้ เรานำทีมงานที่เป็นผลผลิตจากการทำ KM ที่ผ่านมามาไปร่วมนำเสนอในครั้งนี้ซึ่งประกอบไปด้วย

- **คุณเชิงชาย เรือนคำปา** นักส่งเสริมการเกษตรตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร ที่ได้ผ่านกระบวนการเรียนรู้การทำน้ำที่เป็นคุณอำนวยมาในระดับหนึ่ง ไปในฐานะ “นักส่งเสริมการเกษตรหน้างาน”
- **คุณทองดี งามเสริฐ** ประธานกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน บ้านหนองกอง ตำบลนาบ่อคำ อำเภอเมืองกำแพงเพชร ไปในฐานะนักวิจัยชาวบ้าน ที่ผ่านกระบวนการพัฒนาต่อขยายมาจากคุณเชิงชาย เรือนคำปา
- **คุณสมหมาย พลอาจ** เกษตรกรแกนนำจากกลุ่มเกษตรธรรมชาติบ้านนาป่าแดง ตำบลคุณบ้านโอง อำเภอพรานกระต่าย ไปในฐานะ “คุณกิจดีเด่น” ของ สถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สคส.) ประจำปีเดือนกรกฎาคม 2549
- **คุณสายัณห์ ปิกวงศ์** จากสำนักงานเกษตรจังหวัด ไปในฐานะของคุณอำนวย และผม ไปในฐานะเดียวกันกับคุณสายัณห์ และทำหน้าที่คุณลิขิตด้วย

แต่ละคนก็ได้ไปร่วมนำเสนอการจัดการความรู้ในบทบาทที่เกี่ยวข้องกับตนเอง แต่ละคนหรือผลของแต่ละกิจกรรม ก็จะมีเชื่อมโยงถึงกันได้หมด นอกจากนั้นยังได้นำผลผลิตของเกษตรกรหรือของคุณกิจ ไปร่วมนำเสนอในบูททำงานด้วย